

6 Možnosti podpory rozvoje čtenářské gramotnosti v ČR

Úroveň čtenářské gramotnosti českých žáků dle zjištění PISA 2018 od roku 2012 stagnuje. Změny ve výsledku žáků v posledních cyklech jsou malé a statisticky nevýznamné. Podobný vývoj výsledků českých žáků je možné pozorovat také v šetření čtenářské gramotnosti PIRLS¹⁰, které sleduje výkony žáků 4. ročníku základních škol. Tohoto šetření se v roce 2011 zúčastnilo přibližně 40 zemí, které se zapojily také do šetření PISA 2018.

Koncepce těchto projektů se v mnoha aspektech liší, a proto nelze provádět přímé porovnání výsledků, avšak zjištění do určité míry naznačují relativní postavení jednotlivých zemí vůči celkovému průměru a umožňují poukázat na jejich silné a slabé stránky.

Graf na obrázku 6.1 porovnává průměrný výkon ve čtenářské gramotnosti patnáctiletých žáků v šetření PISA 2018 s průměrným výkonem podobně narozených žáků, kteří byli testováni ve čtvrtém ročníku v šetření čtenářské gramotnosti PIRLS 2011. Do grafu bylo vybráno 26 zemí OECD a EU, které se účastnily šetření PISA 2018 i šetření PIRLS 2011. Graf ukazuje silnou korelaci mezi výsledky zemí v obou šetřeních čtenářské gramotnosti. Země, které leží na regresní přímce nebo blízko ní, dosáhly v šetření PISA výsledku, jaký odpovídá jejich postavení v šetření PIRLS. K těmto zemím patří i Česká republika. Navzdory zřejmé souvislosti mezi výsledky měly některé země (například Bulharsko, Rumunsko, Slovensko) v šetření PISA horší výsledek, než by se dalo očekávat z jejich výsledku v šetření PIRLS. Rozdíly mezi výsledky zemí v šetření PISA a PIRLS může způsobovat jak rozdílná koncepce, struktura testu a podoba testových úloh, tak i různý věk testované populace žáků. Rozdíly mohou být také odrazem určitých obecnějších změn ve vzdělávacích systémech zemí. Například patnáctiletí žáci z Polska nebo Irska měli v šetření PISA 2018 lepší výsledek, než jaký by odpovídal úrovni čtenářské gramotnosti přibližně stejné věkové kohorty v šetření PIRLS 2011. V těchto zemích zároveň nastalo zlepšení čtenářské gramotnosti žáků čtvrtých ročníků mezi lety 2011 a 2016, kdy proběhlo další testování PIRLS.

---

10 PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study). PIRLS realizuje Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement).